Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTES JULIANES KOKOTES [*JULIANE KOKOTT*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2016. gada 7. aprīlī[1]

**Lieta C-673/13 P**

**Eiropas Komisija**
**pret**

***Stichting Greenpeace Nederland*un *Pesticide Action Network Europe*(*PAN Europe*)**

Apelācija — Regula (EK) Nr. 1049/2001 — Piekļuve iestāžu dokumentiem — Regula (EK) Nr. 1367/2006 — Piekļuve vides informācijai — Informācija, kas attiecas uz emisijām vidē — Dokumenti attiecībā uz darbīgās vielas glifosāta pirmo tirdzniecības atļauju — Daļējs piekļuves atteikums — Kaitējuma risks fiziskas vai juridiskas personas komerciālām interesēm — Sevišķas sabiedrības intereses

## I – **Ievads**

1. Glifosāts ir viena no visvairāk izmantotajām darbīgajām vielām augu aizsardzībai. Tādējādi tā pēdas ir atrodamas pārtikas ķēdē, pat vācu alū. Vienlaicīgi ir strīdīgs jautājums, vai šī darbīgā viela ir kancerogēna. Tādēļ nepārsteidz, ka *Greenpeace* un *Pesticide Action Network Europe* (*PAN Europe*) jau ilgāku laiku cenšas piekļūt dokumentiem par atļauju izmantot šo darbīgo vielu augu aizsardzības līdzekļos.

2. Komisija gan izsniedza daļu attiecīgo dokumentu, tomēr pārējo daļu nepubliskoja, lai aizsargātu attiecīgo uzņēmumu komerciālās intereses. Turpretim Vispārējā tiesa nosprieda, ka arī nepubliskotie dokumenti skar emisijas vidē un tādēļ jāprezumē sevišķu sabiedrības interešu esamība iepazīties ar tiem.

3. Tādējādi izskatāmajā apelācijas tiesvedībā ir jānoskaidro, kas jāsaprot ar informāciju, kas attiecas uz emisijām vidē.

## II – **Atbilstošās tiesību normas**

### A – *Starptautiskās tiesības*

4. Tiesības piekļūt vides informācijai ir noteiktas Konvencijā par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem[2] (turpmāk tekstā – "Orhūsas konvencija"), kuru Kopiena ir parakstījusi 1998. gada 25. jūnijā Orhūsā (Dānija)[3].

1 — Oriģinālvaloda – vācu.

2 — OV 2005, L 124, 4. lpp.

3 — Pieņemta ar Padomes 2005. gada 17. februāra Lēmumu 2005/370/EK, OV L 124, 1. lpp.

5. Konvencijas 4. panta 4. punkta d) apakšpunktā ir reglamentēta atteikšanās izpaust vides informāciju, pamatojoties uz komercnoslēpumu vai rūpniecisku noslēpumu:

"Lūgumu sniegt vides informāciju var noraidīt, ja tās izpaušana varētu nelabvēlīgi ietekmēt:

a)–c) [..]

d) komercnoslēpumu vai rūpniecisku noslēpumu, ja šāda noslēpuma aizsardzība paredzēta tiesību aktos, lai aizsargātu likumīgās ekonomiskās intereses. Šādos gadījumos ir jāizpauž informācija par emisijām, kurām ir būtiska nozīme saistībā ar vides aizsardzību;

[..]."

6. Komercnoslēpumu, kas darīti zināmi valsts iestādēm, aizsardzība vienlaicīgi ir *TRIPS* līguma 39. panta 3. punkta priekšmets [4]:

"Dalībvalstis, pieprasot iesniegt neizpaustus analīžu datus vai citas ziņas kā nosacījumu farmaceitisko vai lauksaimniecības ķīmisko preču (kurās tiek izmantotas jaunas ķīmiskas vielas) reklamēšanas apstiprināšanai, ja to iegūšana saistās ar ievērojamām grūtībām, aizsargā šādas ziņas no negodīgas komerciālas izmantošanas. Turklāt dalībvalstis aizsargā šādas ziņas no izpaušanas, izņemot gadījumus, kad tas ir nepieciešams, lai aizsargātu sabiedrību, vai ja vien netiek veikti pasākumi, lai nodrošinātu, ka ziņas tiek aizsargātas pret negodīgu komerciālu izmantošanu."

B – *Savienības tiesības*

1) Regula (EK) Nr. 1049/2001

7. Regulā Nr. 1049/2001 [5] ir noteikti principi, nosacījumi un robežas EKL 255. pantā noteiktajām tiesībām piekļūt Eiropas Savienības iestāžu dokumentiem.

8. Regulas Nr. 1049/2001 4. panta 2. punktā ir noteiktas šo tiesību robežas:

"2. Iestādes var atteikt piekļuvi dokumentam, ja iepazīšanās ar to var kaitēt:

— fiziskas vai juridiskas personas komerciālo interešu, tostarp intelektuālā īpašuma, aizsardzībai,

— [..]

— [..]

ja vien iepazīšanās ar to nav saistīta ar sevišķām sabiedrības interesēm."

4 — Līgums par ar tirdzniecību saistītām intelektuālā īpašuma tiesībām, 1.C pielikums Līgumam par Pasaules Tirdzniecības organizācijas (PTO) izveidošanu, kurš 1994. gada 15. aprīlī ir parakstīts Marakešā un apstiprināts ar Padomes 1994. gada 22. decembra Lēmumu 94/800/EK par daudzpusējo sarunu Urugvajas kārtā (no 1986. gada līdz 1994. gadam) panākto nolīgumu slēgšanu (OV L 336, 1. lpp.) Eiropas Kopienas vārdā.

5 — Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 30. maija Regula par publisku piekļuvi Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas dokumentiem (OV L 145, 43. lpp.).

2) Orhūsas regula

9. Orhūsas regula [6] transponē Orhūsas konvenciju attiecībā uz Eiropas Savienības iestādēm. Šajā nolūkā Orhūsas regulas 6. panta 1. punktā ir grozīti Regulā Nr. 1049/2001 noteiktie izņēmumi attiecībā uz tiesībām piekļūt dokumentiem, kuros ir ietverta informācija, kas skar emisijas vidē:

"Attiecībā uz Regulas (EK) Nr. 1049/2001 4. panta 2. punkta pirmo un trešo ievilkumu, izņemot izmeklēšanas, jo īpaši attiecībā uz varbūtējiem Kopienas tiesību aktu pārkāpumiem, uzskata, ka pastāv sevišķas sabiedrības intereses informācijas izpaušanā, ja pieprasītā informācija attiecas uz emisijām vidē. Attiecībā uz pārējiem Regulas (EK) Nr. 1049/2001 4. pantā paredzētajiem izņēmumiem, noraidījuma pamatojumus interpretē sašaurināti, ņemot vērā sabiedrības intereses informācijas izpaušanā un to, vai pieprasītā informācija attiecas uz emisijām vidē."

3) Augu aizsardzības līdzekļu direktīva

10. Augu aizsardzības līdzekļu direktīvā [7] iepriekš tika reglamentēta augu aizsardzības līdzekļu atļaušana, laišana tirgū, izmantošana un kontrole, kā arī šādu līdzekļu aktīvo vielu laišana tirgū un kontrole. Augu aizsardzības līdzekļiem it īpaši ir jābūt atļautiem dalībvalstīs. Tam priekšnoteikums ir to iedarbības izpēte.

11. 14. pantā ir reglamentēta atļaujas piešķiršanas procedūrā iesniegtās informācijas aizsardzība:

"Neierobežojot [Vides informācijas direktīvu [8]], dalībvalstis un Komisija nodrošina to, ka ar pieteikuma iesniedzēju iesniegto informāciju, kas satur rūpnieciskus un komerciālus noslēpumus, attiecas kā pret konfidenciālu, ja to lūdz pieteikuma iesniedzējs vai augu aizsardzības līdzekļa atļaujas pieteikuma iesniedzējs, kas vēlas, lai aktīvā viela tiktu iekļauta I pielikumā, un ja dalībvalsts vai Komisija atzīst pieteikuma iesniedzēja lūgumu par pamatotu.

Konfidencialitāti nepiemēro:

[..]."

12. Komisija ar Direktīvu 2001/99/EK [9], pamatojoties uz Augu aizsardzības līdzekļu direktīvu, ir atļāvusi darbīgo vielu glifosātu.

4) Augu aizsardzības līdzekļu regula

13. Saskaņā ar Augu aizsardzības līdzekļu regulas [10] 84. pantu to piemēro no 2011. gada 14. jūnija un tā aizstāj Augu aizsardzības līdzekļu direktīvu.

6 — Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 6. septembra Regula (EK) Nr. 1367/2006 par to, kā Kopienas iestādēm un struktūrām piemērot Orhūsas Konvenciju par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem (OV L 264, 13. lpp.).

7 — Padomes 1991. gada 15. jūlija Direktīva 91/414/EEK par augu aizsardzības produktu laišanu tirgū (OV L 230, 1. lpp.).

8 — Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 28. janvāra Direktīva 2003/4/EK par vides informācijas pieejamību sabiedrībai un par Padomes Direktīvas 90/313/EEK atcelšanu (OV L 41, 26. lpp.).

9 — Komisijas 2001. gada 20. novembra direktīva, ar ko groza Direktīvas 91/414 pielikumu, lai iekļautu tostarp glifosātu (OV L 304, 14. lpp.).

10 — Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 21. oktobra Regula (EK) Nr. 1107/2009 par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū, ar ko atceļ Padomes Direktīvas 79/117/EEK un 91/414/EEK (OV L 309, 1. lpp.).

14. Augu aizsardzības līdzekļu regulas preambulas 39. apsvērumā ir noteikts:

"Pētījumi nozīmē lielus ieguldījumus. Lai veicinātu pētniecību, šie ieguldījumi būtu jāaizsargā. Minētā iemesla dēļ izmēģinājumi un pētījumi – izņemot tos, kuros izmantos mugurkaulniekus, un uz kuriem attiecas datu apmaiņas prasība –, kurus veicis kādas dalībvalsts iesniedzējs, būtu jāaizsargā, lai tos nelietotu citi iesniedzēji. Šī aizsardzība tomēr būtu ierobežojama laika ziņā, lai nodrošinātu konkurenci. Tai būtu arī jāaprobežojas ar pētījumiem, kas ir patiesi vajadzīgi regulēšanas mērķiem, lai izvairītos no tā, ka iesniedzēji mākslīgi pagarina aizsardzības periodu, iesniedzot jaunus pētījumus, kas nav nepieciešami. Tirgus dalībniekiem, jo īpaši maziem un vidējiem uzņēmumiem, vajadzētu būt vienādām iespējām piekļūt tirgum."

15. Augu aizsardzības līdzekļu regulas preambulas 41. apsvērumā ir aplūkots jautājums par pieprasījumu sniegt informāciju. Tajā ir norādīts:

"Tā kā dalībvalstis, Komisija un Iestāde piemēro atšķirīgus noteikumus attiecībā uz dokumentu pieejamību un konfidencialitāti, ir lietderīgi paskaidrot noteikumus attiecībā uz šo iestāžu īpašumā esošo dokumentu informācijas pieejamību un šo dokumentu konfidencialitāti".

16. Augu aizsardzības līdzekļu regulas 63. panta 2. punktā ir precizēts, kādas informācijas izpaušana parasti varētu kaitēt noteiktām aizsargājamām interesēm:

"Parasti uzskata, ka attiecīgo personu komerciālo interešu vai privātās dzīves un integritātes aizsardzību var ietekmēt šādas informācijas atklāšana:

a) ražošanas metode;

b) darbīgās vielas piemaisījumu specifikācija, izņemot piemaisījumus, kurus uzskata par toksikoloģiski, ekotoksikoloģiski vai videi nozīmīgiem;

c) darbīgās vielas ražošanas partijas rezultāti, tostarp piemaisījumi;

d) ražotās darbīgās vielas piemaisījumu analīzes metodes, izņemot metodes attiecībā uz tādiem piemaisījumiem, ko uzskata par toksikoloģiski, ekotoksikoloģiski vai videi nozīmīgiem;

e) saiknes starp ražotāju vai importētāju un pieteikuma iesniedzēju vai atļaujas turētāju;

f) informācija par augu aizsardzības līdzekļa pilnu sastāvu;

g) to personu vārdi un adreses, kuri saistīti ar izmēģinājumiem, ko veic ar mugurkaulniekiem."

17. Saskaņā ar Augu aizsardzības līdzekļu regulas 63. panta 3. punktu šis pants tomēr neskar Vides informācijas direktīvu.

18. Regulas Nr. 1107/2009 80. pantā ir ietverti dažādi pārejas noteikumi, tostarp 5. punktā minētais pārejas noteikums:

"Par pieteikumiem atļauju saņemšanai augu aizsardzības līdzekļiem:

a) saskaņā ar Direktīvas 91/414/EEK 4. pantu – tiem, par kuriem vēl jāpieņem lēmums dalībvalstīs; vai

b) kurus paredzēts grozīt vai atsaukt pēc iekļaušanas Direktīvas 91/414/EEK I pielikumā vai pēc apstiprinājuma saskaņā ar šā panta 1. punktu,

2011. gada 14. jūnijā pieņem lēmumu saskaņā ar valstu tiesību aktiem, kas ir spēkā pirms minētās dienas.

Pēc lēmuma pieņemšanas piemēro šo regulu."

19. Saskaņā ar Augu aizsardzības līdzekļu regulas 84. panta 1. punktu tā stājās spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*, tātad – 2009. gada 14. decembrī. Tajā ir arī paredzēts, ka tā ir spēkā no 2011. gada 14. jūnija.

## III – **Fakti un administratīvā procedūra**

*20. Stichting Greenpeace Nederland* un *PAN Europe* 2010. gada 20. decembrī iesniedza pieteikumu par piekļuvi vairākiem dokumentiem, kas attiecās uz glifosāta kā darbīgās vielas pirmo tirdzniecības atļauju, kura atbilstoši Direktīvai 91/414 tikusi izsniegta 2001. gadā.

21. Pēc apspriešanās ar Vāciju – dalībvalsti, kuras iestādes bija sagatavojušas Komisijas pirmo atļauju, Komisija šo pieteikumu 2011. gada 20. augustā daļēji noraidīja. Dokumentu, attiecībā uz kuriem tika atteikta piekļuve, publiskošana kaitētu to uzņēmumu komerciālajām interesēm, kuri šos dokumentus bija iesnieguši, lai iegūtu pirmo atļauju. Komisija paskaidro, ka glifosāta ražošanas metode gan principā ir zināma, turpretim nav zināmas attiecīgo ražotāju īpašās metodes. Tomēr tās it īpaši varot atvasināt no produkta piemaisījumiem un tā precīzā sastāva. Neesot saskatāmas sevišķas sabiedrības intereses šo dokumentu publiskošanā. Attiecīgā informācija it īpaši neskar emisijas vidē.

## IV – **Par pārsūdzēto Vispārējās tiesas spriedumu**

*22. Stichting Greenpeace Nederland* un *PAN Europe* par šo lēmumu cēla prasību Vispārējā tiesā.

23. Vispārējā tiesa atcēla apstrīdēto Komisijas lēmumu, ciktāl ar to tika atteikta piekļuve dokumentiem, kas, pirmkārt, attiecas uz visu piemaisījumu "identitāti" un daudzumu darbīgajā vielā, ko bija paziņojuši visi uzņēmumi, otrkārt, dažādās ražošanas partijās esošiem piemaisījumiem un katra no šiem piemaisījumiem minimālo, vidējo un maksimālo daudzumu, kā arī, treškārt, uzņēmumu izgatavoto augu aizsardzības līdzekļu sastāvu [11].

24. Tā vispirms konstatēja, ka Regulas (EK) Nr. 1367/2006 6. panta 1. punkts pamatojot juridisku prezumpciju, ka sabiedrības interese iepazīties ar informāciju, kas skar emisijas vidē, esot pārāka par komerciālajām interesēm par tās konfidencialitātes saglabāšanu. Pēc tam Vispārējā tiesa nosprieda, ka iepriekš minētā informācija attiecas uz emisijām vidē.

## V – **Par lietas dalībnieku prasījumiem**

25. Komisija 2013. gada 17. decembrī iesniedza apelācijas sūdzību par Vispārējās tiesas spriedumu. Komisijas prasījumi ir šādi:

1) atcelt Vispārējās tiesas spriedumu;

2) saskaņā ar Tiesas statūtu 61. pantu vai nu pašai pieņemt galīgo spriedumu par pirmo un trešo prasības pamatu, vai arī nodot lietu atpakaļ sprieduma pieņemšanai par šiem prasības pamatiem Vispārējā tiesā;

11 — Spriedums *Stichting Greenpeace Nederland* un *PAN Europe*/Komisija (T-545/11, EU:T:2013:523).

3) piespriest atbildētājām atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

26. Turpretim *Stichting Greenpeace Nederland* un *PAN Europe* prasījumi ir šādi:

1) apelācijas sūdzību noraidīt;

2) piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

27. Tiesas priekšsēdētājs Komisijas prasījumu atbalstam atļāva lietā iestāties Vācijai, kā arī ar 2015. gada 3. marta rīkojumiem – *European Crop Protection Association*, *CropLife International*, *CropLife America, Inc.*, *National Association of Manufacturers of the United States of America* un *American Chemistry Council, Inc.*, *European Chemical Industry Council* un *European Crop Care Association*. Tās lietā iesniedza rakstveida apsvērumus un, izņemot Vāciju, piedalījās tiesas sēdē.

28. 2016. gada 4. februāra tiesas sēdē lietā iestājās Zviedrija *Stichting Greenpeace Nederland* un *PAN Europe* prasījumu atbalstam.

## VI – **Vērtējums**

29. Komisija ar savu apelācijas sūdzību vēršas pret Vispārējās tiesas sniegto Regulas (EK) Nr. 1367/2006 6. panta 1. punkta pirmā teikuma interpretāciju. Saskaņā ar šo "emisiju klauzulu" sevišķas sabiedrības intereses iepazīties ar informāciju prevalē pār komercnoslēpumu aizsardzību, ja pieprasītā informācija skar emisijas vidē.

30. Vispārējā tiesa katrā ziņā pamatā piekrīt viedoklim, ko attiecībā uz Vides informācijas direktīvas 4. panta 2. punkta ceturtā teikuma interpretāciju es jau esmu izteikusi savos secinājumos lietā *Stichting Natuur en Milieu* u.c. Šajā noteikumā ir ietverta emisiju klauzula, kas atbilst Orhūsas regulas 6. panta 1. punkta pirmajam teikumam. Saskaņā ar manu toreiz izteikto viedokli gan informācija par vielu novadīšanu, gan arī par šādas novadīšanas sekām ir jāuzskata par informāciju par emisijām vidē [12]. Turpretim Tiesa vēl nav lēmusi par šo jautājumu.

31. Tādēļ jau šajā brīdī vēlos precizēt, ka mani nepārliecina Komisijas iebildumi, kas izvirzīti kā apelācijas pamata pirmā un trešā daļa. Pirmā daļa attiecas uz to tiesību piekļūt dokumentiem dažādo noteikumu sistēmisko saikni, kuras balstās uz Regulu Nr. 1049/2001, Orhūsas regulu un Orhūsas konvencijas 4. panta 4. punktu (šajā ziņā skat. A sadaļu). Trešā daļa skar dažādu pamattiesību stāvokļu izvērtējumu, kā arī *TRIPS* līgumu (šajā ziņā skat. B sadaļu).

32. Turpretim apelācijas sūdzības otrā daļa, kas skar augu aizsardzības nozarei raksturīgos noteikumus, liek man pārskatīt savu nostāju, jo Komisija atsaucas uz Augu aizsardzības līdzekļu regulas noteikumiem, kuri hronoloģisku apsvērumu dēļ netika aplūkoti lietā *Stichting Natuur en Milieu* u.c. (šajā ziņā skat. C sadaļu).

### A – *Par piekļuves noteikumu sistēmisko saikni*

33. Pretēji Tiesas Reglamenta 169. panta 2. punkta noteikumiem Komisija precīzi nenorāda, kādus pārsūdzētā sprieduma punktus tā apstrīd, izvirzot apelācijas pamata pirmo daļu. Lai gan savu apsvērumu beigu daļā Komisija min dažus punktus, proti, 53., 57., 69. un 71. punktu, tomēr šī norāde ir tikai, lai uzskatāmi parādītu Vispārējās tiesas izmantotās pieejas apgalvotos trūkumus. Tomēr, rūpīgi iepazīstoties ar Komisijas argumentiem un pārsūdzēto spriedumu, ir iespējams noskaidrot Komisijai svarīgos jautājumus. Tādēļ Tiesai nevajadzētu noraidīt šo apelācijas pamata daļu kā nepieņemamu.

12 — Mani secinājumi lietā *Stichting Natuur en Milieu* u.c. (C-266/09, EU:C:2010:546, 93.–95. punkts).

1) Par komercnoslēpumu aizsardzības lietderīgo iedarbību

34. Komisija balstās uz to, ka jebkura viela kādā brīdī tiek novadīta vidē. Tādēļ tā uzskata, ka prezumējums par sevišķām sabiedrības interesēm iepazīties ar informāciju, kas skar emisijas vidē, būtu jāsaprot sašaurināti. Pretējā gadījumā zustu izņēmumu no tiesībām piekļūt informācijai lietderīgā iedarbība, kura salīdzinājumā ar sevišķām interesēm noteikti ir mazāk svarīgāka. Tādēļ Komisija vēlētos attiecināt prezumpciju uz informāciju par faktiskām emisijām, ko novada noteiktas iekārtas.

35. Jāpiekrīt šim viedoklim, ka ne jebkura saikne starp informāciju un vielu novadīšanu vidē var būt iemesls emisiju klauzulas piemērošanai. Gluži pretēji, tai jābūt informācijai par [vielu] novadīšanu pašu par sevi [13]. Tas katrā ziņā ietver informāciju, kas skar novadīšanas sekas, piemēram, pētījumus par augu aizsardzības līdzekļa atliekām [14]. Tā tas ir tādēļ, ka šī informācija attiecas uz novadītās vielas īpašībām.

36. Ja emisiju klauzulu interpretē šādi, tad, pretēji Komisijas viedoklim, izņēmums par labu komercnoslēpumiem nezaudē savu saturisko būtību. To principā joprojām var piemērot informācijai, kas skar rīkošanos ar vielām, pirms tās tiek novadītas. Emisiju klauzulu piemēro tikai tad, ja šāda informācija atklāj novadītās vielas īpašības.

2) Par emisiju klauzulas piemērošanu "varbūtējām" emisijām

37. Atsaucoties uz maniem secinājumiem lietā *Ville de Lyon*, Komisija vēl arī apgalvo, ka emisiju klauzula ietverot tikai faktiskas, nevis varbūtējas emisijas. Tomēr attiecīgā informācija neattiecoties uz faktiskām emisijām.

38. Tā ir taisnība, ka es attiecīgajos secinājumos esmu paudusi viedokli, ka komercnoslēpumu aizsardzība beidzas tikai tad, ja tiek novadītas vielas, uz kurām attiecas konfidenciālā informācija [15].

39. Emisiju gadījumā jau pats vides informācijas jēdziens arī prasa, lai emisijas ietekmētu vai varētu ietekmēt vides elementus Orhūsas regulas 2. panta d) punkta ii) apakšpunkta izpratnē. Katrā ziņā, ja ietekme ir hipotētiski iespējama, noteikumi par piekļuvi vides informācijai vispār nav piemērojami.

40. Tādēļ jāpiekrīt Komisijai, ka emisiju klauzula neattiecas uz informāciju par varbūtējām emisijām.

41. Tomēr atļautie augu aizsardzības līdzekļi parasti noteikti tiek novadīti. Tādēļ jāuzskata, ka informācija par to atļaušanu neattiecas uz varbūtējām emisijām.

3) Par emisiju no iekārtām ierobežojuma noteikšanu

42. Visbeidzot Komisija vēlas augu aizsardzības līdzekļu novadīšanu pilnībā izslēgt no emisiju klauzulas, attiecinot to tikai uz emisijām no iekārtām.

43. Šis viedoklis nerod pamatojumu Orhūsas regulas tekstā, jo attiecīgā regula nedz ierobežo emisijas jēdzienu, attiecinot to tikai uz iekārtām, nedz ietver atsauces uz citām direktīvām, kurās šāds ierobežojums ir paredzēts.

13 — Mani secinājumi lietā *Stichting Natuur en Milieu* u.c. (C-266/09, EU:C:2010:546, 93. punkts). Skat. arī manus secinājumus lietā *Ville de Lyon* (C-524/09, EU:C:2010:613, 73. un 74. punkts).

14 — Mani secinājumi lietā *Stichting Natuur en Milieu* u.c. (C-266/09, EU:C:2010:546, 93. punkts).

15 — Mani secinājumi lietā *Ville de Lyon* (C-524/09, EU:C:2010:613, 73. un 74. punkts).

44. Tomēr Komisija emisiju klauzulas attiecināšanu tikai uz emisijām no iekārtām balsta uz Orhūsas konvencijas piemērošanas pamatnostādnēm. Pamatnostādnēs vispirms tika ierosināts izmantot Direktīvas par piesārņojuma integrētu novēršanu un kontroli[16] 2. panta 5. punkta definīciju, piemērojot Orhūsas konvencijas emisiju klauzulu[17]. Otrajā pamatnostādņu izdevumā[18] tā vietā ir ietverta atsauce uz identisku emisijas definīciju Direktīvas par rūpnieciskajām emisijām 3. panta 4. punktā[19]. Abās definīcijās emisijas jēdziens ir attiecināts tikai uz novadīšanām no iekārtām.

45. Pamatnostādnes gan var uzskatīt par skaidrojošu dokumentu, ko papildus citiem nozīmīgiem apstākļiem vajadzības gadījumā var ņemt vērā, lai interpretētu šo konvenciju. Tomēr tajās ietvertajai analīzei nav saistoša spēka un tai nepiemīt tāda normatīvā piemērojamība, kāda ir Orhūsas konvencijas normām[20].

46. Izskatāmā jautājuma sakarā jāuzsver, ka pamatnostādnes nesniedz nekādu pamatojumu tam, kādēļ jāpiemēro tieši Direktīvā par piesārņojuma integrētu novēršanu un kontroli un Direktīvā par rūpnieciskajām emisijām ietvertā definīcija. Varētu izmantot, piemēram, arī Direktīvas par atbildību vides jomā[21] 2. panta 8. punktā ietverto definīciju, kurā par emisijas atskaites punktu nav ņemta vērā iekārta, bet gan tikai tas, vai emisiju ir radījusi cilvēku darbība.

47. Turklāt arī starp Direktīvas par piesārņojuma integrētu novēršanu un kontroli, t.i., Direktīvu par rūpnieciskajām emisijām un tiesībām piekļūt vides informācijai neeksistē īpaša saikne, kas attaisnotu tieši ar iekārtām saistītās emisijas definīcijas pārnešanu. Taisnība, ka Direktīva par piesārņojuma integrētu novēršanu un kontroli un Direktīvas par rūpnieciskajām emisijām atbilstošās daļas palīdz īstenot Orhūsas konvenciju[22]. Tomēr Orhūsas konvencijas noteikumiem, kas attiecas uz iekārtām, ir daudz šaurāka piemērošanas joma nekā tiesībām piekļūt vides informācijai.

48. Turklāt, detalizētāk aplūkojot Orhūsas konvencijas 4. panta 4. punkta d) apakšpunktā ietverto emisijas klauzulu, kļūst skaidrs, ka ierobežojums, attiecinot klauzulu tikai uz emisijām no iekārtām, pat neatbilst attiecīgā noteikuma mērķim. Tā tas ir tādēļ, ka atbilstoši šim noteikumam ir jāpublisko informācija par emisijām, kurām ir nozīme saistībā ar vides aizsardzību. Tam, vai emisijas nāk no iekārtām, nav nozīmes emisiju ietekmei uz vidi. Piemērs tam ir satiksmes emisijas[23]. Tādējādi pamatnostādnēs tieši pirms atsauces uz emisijas definīciju, kas ietverta Direktīvā par rūpnieciskajām emisijām, arī tiek konstatēts, ka Konvencijā noteiktajai emisijas klauzulai principā būtu jāattiecas uz ikvienu informāciju par emisijām[24].

49. Tādēļ arī šis arguments ir jānoraida.

16 — Padomes 1996. gada 24. septembra Direktīva 96/61/EK par piesārņojuma integrētu novēršanu un kontroli (OV L 257, 26. lpp.).

17 — Stec/Casey-Lefkowitz/Jendrośka. *The Aarhus Convention: An Implementation Guide*. Ņujorka, 2000, 60. lpp. [franču valodas versijas 76. lpp.].

18 — Ebbesson/Gaugitsch/Miklau/Jendrośka/Stec/Marshall. *The Aarhus Convention: An Implementation Guide*. Otrais izdevums, 2014, 88. lpp.

19 — Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 24. novembra Direktīva 2010/75/ES par rūpnieciskajām emisijām (piesārņojuma integrēta novēršana un kontrole) (OV L 334, 17. lpp.).

20 — Spriedumi *Flachglas Torgau* (C-204/09, EU:C:2012:71, 36. punkts), kā arī *Solvay* u.c. (C-182/10, EU:C:2012:82, 27. punkts).

21 — Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 21. aprīļa Direktīva 2004/35/EK par atbildību vides jomā attiecībā uz videi nodarītā kaitējuma novēršanu un atlīdzināšanu (OV L 143, 56. lpp.).

22 — Skat. Direktīvas par rūpnieciskajām emisijām preambulas 27. apsvērumu.

23 — Skat. manus secinājumus lietā *Stichting Natuur en Milieu* u.c. (C-266/09, EU:C:2010:546, 90. punkts).

24 — *Ebbesson* u.c., minēts 18. zemsvītras piezīmē, 88. lpp.

B – *Par pamattiesībām un TRIPS līgumu*

50. Apelācijas pamata trešajā daļā Komisija izvirza iebildumu par attiecīgo uzņēmumu pamattiesību un *TRIPS* līguma nepietiekamu ievērošanu pārsūdzētā sprieduma 44. un 45. punktā. Vispārējā tiesa tajos esot atteikusies interpretēt emisiju klauzulu atbilstoši pamattiesībām un *TRIPS* līgumam pretēji tās formulējumam. Starp citu, šīs daļas pirmajā brīdī šķietami skarbais formulējums seko Tiesas sniegtajam piemēram lietā *Interseroh Scrap and Metals Trading*, kurā tika skatīts jautājums, vai, pamatojoties uz komercnoslēpumiem, ir jāierobežo pienākums sniegt informāciju atkritumu pārvadāšanas jomā [25].

51. Komisijas kritika par šo pārsūdzētā sprieduma punktu balstās uz nepareizu attiecīgā sprieduma interpretāciju. Tā tas ir tādēļ, ka Vispārējā tiesa ar šiem apsvērumiem tikai argumentē, ka emisiju klauzula pamato juridisko prezumpciju par sevišķām interesēm iepazīties ar informāciju, kas skar emisijas vidē. Tomēr Komisija neapšauba šo prezumpciju, bet gan vēršas pret piemērojamības apjomu, ko Vispārējā tiesa piešķir emisiju klauzulai [26]. Tomēr šajā kontekstā pārsūdzētā sprieduma 47.–76. punktā Vispārējā tiesa neaplūko nedz pamattiesībām atbilstošu interpretāciju, nedz *TRIPS* līgumu. Tā gan varētu būt kļūda tiesību piemērošanā, par kuru Komisija tomēr ļoti netieši izvirza savu iebildumu.

52. Tomēr arī šis (netiešais) iebildums pēc būtības netiktu atbalstīts. Tā tas ir tādēļ, ka sabiedrības interese uzzināt, kā to var skart emisijas un, it īpaši, kādi riski eksistē cilvēku veselībai un videi, parasti prevalē pār to uzņēmumu komerciālām interesēm, kuri gūst peļņu no [vielu] novadīšanas.

53. Šajā apstāklī neko nemaina attiecīgo interešu varbūtējā aizsardzība, ko sniedz pamattiesības vai *TRIPS* līguma 39. pants [27]. Tā tas ir tādēļ, ka šīs tiesības var ierobežot par labu sevišķām interesēm [28].

54. Ja šajā ziņā katra individuāla piekļuves pieteikuma gadījumā būtu jāveic interešu izvērtēšana, būtu sagaidāms, ka attiecīgie uzņēmumi ar lielu sparu aizstāvētu savas intereses. Tas varētu radīt būtisku darba apjoma pieaugumu kompetentajām iestādēm un pastāvētu bažas, ka šāda informācija tiktu publiskota tikai pēc ilgstošām un dārgām tiesvedībām. Šāds risks varētu atturēt lielāko daļu interesentu. Lai izvairītos no šādām problēmām, likumdevējs, pieņemot emisiju klauzulu, varēja paredzēt šo interešu izvērtēšanu.

55. Taisnība, ka šādā veidā vairs nav iespējams individuālā gadījumā izvērtēt pretējās intereses. Tomēr Savienības tiesībām piekļūt dokumentiem šāda pieeja nav sveša. Gluži pretēji, Tiesa jau vairākkārt ir atteikusies no individuālā gadījuma izvērtējuma un ir atzinusi vispārējo prezumpciju [29]. Lai gan šīs prezumpcijas katrreiz attiecās uz piekļuves atteikšanu, tomēr tikpat iespējamām būtu jābūt prezumpcijām par labu piekļuvei.

25 — Spriedums *Interseroh Scrap and Metals Trading* (C-1/11, EU:C:2012:194, 44. punkts).

26 — Skat. apelācijas sūdzības 29. un 30., kā arī 34. punktu.

27 — Skat. spriedumus *Varec* (C-450/06, EU:C:2008:91, 49. punkts) un *Interseroh Scrap and Metals Trading* (C-1/11, EU:C:2012:194, 43. punkts), kā arī par intelektuālā īpašuma aizsardzību – ECT 2007. gada 11. janvāra spriedumu *Anheuser-Busch Inc.* pret Portugāli (sūdzība Nr. 73049/01, *Recueil des arrêts et décisions* 2007-I, 72. punkts).

28 — Skat. spriedumus *Nelson* u.c. (C-581/10 un C-629/10, EU:C:2012:657, 81. punkts) un *Križan* u.c. (C-416/10, EU:C:2013:8, 113.-115. punkts), kā arī manus secinājumus lietā *Stichting Natuur en Milieu* u.c. (C-266/09, EU:C:2010:546, 95. punkts).

29 — Spriedumi Komisija/*Technische Glaswerke Ilmenau* (C-139/07 P, EU:C:2010:376, 61. punkts), Zviedrija/*API* un Komisija (C-514/07 P, C-528/07 P un C-532/07 P, EU:C:2010:541, 94. punkts), Komisija/*Agrofert Holding* (C-477/10 P, EU:C:2012:394, 64. punkts), Komisija/*Éditions Odile Jacob* (C-553/10 P un C-554/10 P, EU:C:2012:682, 123. punkts), kā arī *LPN*/Komisija (C-514/11 P un C-605/11 P, EU:C:2013:738, 49. punkts).

*C – Par tiesībām augu aizsardzības jomā*

56. Izvirzīdama apelācijas pamata otro daļu, Komisija vēršas pret pārsūdzētā sprieduma 38., 40. un 41. punktu. Šajā sprieduma daļā Vispārējā tiesa neesot pietiekami ņēmusi vērā saikni starp tiesībām piekļūt dokumentiem, it īpaši emisiju klauzulu, un īpašajiem noteikumiem augu aizsardzības tiesību jomā.

57. Arī šo argumentu raksturo jau minētā nepareizā pārsūdzētā sprieduma interpretācija. Faktiski Komisija izvirza iebildumu, ka, pārsūdzētā sprieduma 47.–76. punktā nosakot emisiju klauzulas piemērojamību, Vispārējā tiesa nav ņēmusi vērā saikni starp emisiju klauzulu un īpašajiem noteikumiem augu aizsardzības tiesību jomā.

58. Ciktāl īpašie noteikumi augu aizsardzības tiesību jomā tika aplūkoti lietā *Stichting Natuur en Milieu* u.c., proti, it īpaši saistībā ar Augu aizsardzības līdzekļu direktīvas 14. pantu, es joprojām uzskatu, ka tie neapšauba emisiju klauzulas piemērošanu. Gluži pretēji, emisiju klauzula ir jāņem vērā arī Augu aizsardzības līdzekļu direktīvas 14. panta kontekstā [30].

59. Proti, attiecīgais noteikums aizsargā komercnoslēpumus tikai, neskarot Vides informācijas direktīvu, kurā ir ietverta līdzīga emisiju klauzula, kas jāievēro dalībvalstīm. Tomēr emisiju klauzulu, kas ir piemērojama Savienības iestādēm, nedrīkst interpretēt atšķirīgi. Turklāt jāpiebilst, ka abas emisiju klauzulas tika pieņemtas ilgi pēc Augu aizsardzības līdzekļu direktīvas.

60. Tomēr Augu aizsardzības līdzekļu regula, kas pieņemta *pēc* emisiju klauzulām, groza tiesisko situāciju, jo tās 63. panta 2. punktā ir definēta noteikta informācija, kuras atklāšana varētu kaitēt ekonomisko interešu aizsardzībai. Tā tostarp ir informācija par augu aizsardzības līdzekļa pilnu sastāvu, darbīgās vielas piemaisījumiem, izņemot piemaisījumus, kurus uzskata par toksikoloģiski, ekotoksikoloģiski vai videi nozīmīgiem, kā arī darbīgās vielas ražošanas partijas rezultātiem, tostarp piemaisījumiem (b), c) un f) apakšpunkts). Tā ir tieši tā informācija, kas ir attiecīgā strīda priekšmets.

61. Pamatlietā ir piemērojama arī Augu aizsardzības līdzekļu regula. Tā tas ir tādēļ, ka saskaņā ar attiecīgās regulas 84. panta 1. punktu tā ir jāpiemēro kopš 2011. gada 14. jūnija, ko apstiprina 80. panta 5. punktā ietvertais pārejas noteikums attiecībā uz izskatīšanas stadijā esošām atļaujas piešķiršanas vai grozīšanas procedūrām. Pārsūdzētais spriedums turpretī ir taisīts tikai 2011. gada 10. augustā.

62. No formālā viedokļa aizsargājamās informācijas katalogs, kas izriet no Augu aizsardzības līdzekļu regulas 63. panta 2. punkta, neliedz piemērot emisiju klauzulu.

63. Pirmkārt, saskaņā ar Augu aizsardzības līdzekļu regulas 63. panta 3. punktu katalogu piemēro, neskarot Vides informācijas direktīvu, kurā arī ir ietverta emisiju klauzula. Tādēļ katalogs būtu jāpiemēro, neskarot arī Regulu Nr. 1049/2001, to lasot kopā ar Orhūsas regulu, kura tikai attiecina uz iestādēm Vides informācijas direktīvu.

64. Otrkārt, katalogā ir tikai precizēts, kāda informācija ir aizsargājama noteiktu izņēmumu no tiesībām piekļūt informācijai gadījumā. Tādējādi vēl netiek skarts jautājums, vai informācija sevišķu sabiedrības interešu dēļ tomēr ir jāpublisko. Tieši šo jautājumu juridiskās prezumpcijas par sevišķām sabiedrības interesēm izpratnē reglamentē emisiju klauzula tādas informācijas gadījumā, kas skar emisijas vidē.

30 — Skat. manus secinājumus lietā *Stichting Natuur en Milieu* u.c. (C-266/09, EU:C:2010:546, 81. un 82. punkts).

65. Tomēr šādas formālas pieejas gadījumā netiktu ņemts vērā, ka, nosakot katalogu, likumdevējam bija jāzina, ka šāda informācija rodas saistībā ar augu aizsardzības līdzekļu atļaušanu. Ja likumdevējs būtu uzskatījis, ka emisiju klauzula attiecas uz informāciju, kas izriet no atļaujas piešķiršanas procedūras, jo augu aizsardzības līdzekļi ir domāti novadīšanai vidē, tas būtu noteicis īpaši konfidenciālas informācijas katalogu, kuram nebūtu nekādas lietderīgās iedarbības. Tā tas ir tādēļ, ka šādā gadījumā attiecībā uz šo informāciju vienmēr būtu spēkā prezumējums par sevišķām sabiedrības interesēm iepazīties ar to. Tomēr, kā pamatoti norāda Komisija, nevar uzskatīt, ka likumdevēja nodoms būtu bijis pieņemt praktiski nelietderīgu tiesisko regulējumu.

66. Tādēļ jāuzskata, ka likumdevējs netieši ir no jauna vērtējis paredzēto līdzsvarošanu starp attiecīgajām pamattiesībām un principiem un tādēļ ierobežojoši precizējis emisiju klauzulas piemērojamību.

67. Šis jaunais vērtējums it īpaši nostiprina informācijas par augu aizsardzības līdzekļa pilnu sastāvu un par darbīgās vielas piemaisījumiem aizsardzību. Kā Komisija ir norādījusi, noraidot piekļuvi [31], šī informācija galvenokārt ir sensitīva tādēļ, ka tā ļauj izdarīt secinājumus par ražošanas metodi un tādējādi padara vieglāku atdarināšanu. Tādēļ šis likumdevēja sniegtais jaunais vērtējums atbilst Tiesas apsvērumiem spriedumā *ABNA* u.c. [32].

68. Tādējādi emisiju klauzulu nevar piemērot informācijai, kas minēta Augu aizsardzības līdzekļu regulas 63. panta 2. punktā. Tādēļ par piekļuvi šai informācijai ir jālemj, pamatojoties uz Regulas Nr. 1049/2001 4. panta 2. punktu un Orhūsas regulas 6. panta 1. punktu, izvērtējot katru individuālu gadījumu.

69. Līdz ar to Vispārējā tiesa ir nepareizi noteikusi emisiju klauzulas piemērojamību, [pārsūdzētā sprieduma] 75. punktā konstatēdama, ka šī klauzula attiecas uz informāciju par darbīgās vielas piemaisījumiem un uzņēmumu izstrādāto augu aizsardzības līdzekļu sastāvu.

70. Vispārējā tiesa drīzāk būtu rīkojusies pareizi, izslēdzot šo informāciju no emisiju klauzulas un tādēļ noraidot otro prasības pamatu. Tāpēc pārsūdzētais spriedums ir jāatceļ.

## D – *Par prasību Tiesā*

71. Saskaņā ar Tiesas statūtu 61. panta pirmo daļu, ja apelācija ir pamatota, Tiesa atceļ Vispārējās tiesas nolēmumu. Tā var pati pieņemt galīgo spriedumu attiecīgā lietā, ja to ļauj tiesvedības stadija, vai nodot lietu atpakaļ sprieduma pieņemšanai Vispārējā tiesā.

72. *Stichting Greenpeace* un *PAN Europe* ir izvirzījušas divus prasības pamatus, kurus Vispārējā tiesa nav izvērtējusi. Izvirzot pirmo pamatu, tās vēršas pret Komisijas lēmumu atbalstīt Vācijas noraidošo atzinumu par attiecīgo dokumentu publiskošanu. Ar trešo pamatu tiek izvirzīts iebildums par to, ka Komisija neesot izvērtējusi attiecīgo uzņēmumu ekonomisko interešu konkrētu apdraudējumu, ko varētu radīt minēto dokumentu publiskošana.

73. Abi jautājumi nebija tiesvedības priekšmets Tiesā, un it īpaši tie netika aplūkoti tiesas sēdē. Turklāt Vispārējā tiesa ir iepazinusies ar strīdīgajiem dokumentiem, turpretim Tiesa ar tiem nav iepazinusies.

74. Tādēļ uzskatu, ka tiesvedības stadija neļauj pieņemt galīgo spriedumu lietā.

31 — Skat. iepriekš 21. punktu.

32 — Spriedums *ABNA* u.c. (C-453/03, C-11/04, C-12/04 un C-194/04, EU:C:2005:741, 82. un 83. punkts).

75. Gadījumā, ja, neņemot vērā iepriekš minēto, Tiesa tomēr pati pieņem galīgo spriedumu attiecīgajā lietā, trešā pamata kontekstā uzskatu par svarīgu vienu aspektu, kuru Komisija savā lēmumā atteikt piekļuvi dokumentiem nav aplūkojusi. Proti, brīdī, kad tika pieņemts Komisijas lēmums, strīdīgie dati bija vairāk nekā 20 gadus veci. Tādēļ ir apšaubāms, ka tie joprojām var sniegt ieskatu par attiecīgo ražotāju šobrīd piemērotajām ražošanas metodēm. Turklāt konkurenti pa šo laiku, pamatojoties uz faktiski pārdotā ražojuma sastāvu un piemaisījumiem, varēja to arī pamatīgi izanalizēt un jau izdarīt secinājumus par ražošanas metodēm. Tādēļ, manuprāt, *Stichting Greenpeace* un *PAN Europe* iebildums, ko tās ir izvirzījušas ar trešo pamatu, visādā ziņā ir ticams.

## VII – **Secinājumi**

76. Tādēļ iesaku Tiesai nolemt šādi:

1) atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2013. gada 8. oktobra spriedumu *Stichting Greenpeace Nederland* un *PAN Europe*/Komisija (T-545/11, EU:T:2013:523);

2) noraidīt *Stichting Greenpeace Nederland* un *Pesticide Action Network Europe* (*PAN Europe*) celtās prasības atcelt tiesību aktu otro pamatu;

3) nodot lietu atpakaļ Vispārējai tiesai, lai tā lemtu par otro un trešo prasības pamatu;

4) atlikt lēmuma par tiesāšanās izdevumiem pieņemšanu.